งานนิติการ ฝ่ายปกครอง สำนักปลัดเทศบาล

เทศบาลนครเชียงใหม่

คู่มือ

คดีปกครองและขั้นตอนการดำเนินคดีปกครอง

กรณีเทศบาลนครเชียงใหม่หรือผู้บริหารเป็นผู้ถูกฟ้องคดี

โดย

นางละเอียด ศรีล้อม

นิติกรชำนาญการพิเศษ

๒๘ มกราคม ๒๕๖๕

คดีปกครองและขั้นตอนการดำเนินคดีปกครอง

.....

คดีที่อยู่ในอำนาจปกครองของศาลปกครอง

๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด เนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้นหรือโดยไม่สุจริต หรือการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นการใช้ดุลยพินิจโดยมิชอบ

๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้า

๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจาก กฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

๕) คดีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

คดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง

๑) การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

๒) การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

๓) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่าง ศาลล้มละลาย หรือศาลชำนัญพิเศษ

ขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับคดีปกครองของเทศบาลนครเชียงใหม่

ขั้นตอนที่ ๑ เทศบาลฯ ได้รับคำฟ้องจากคู่ความที่เป็นผู้ฟ้องคดี

ขั้นตอนที่ ๒ เทศบาลฯ มอบหมายให้งานนิติการ ฝ่ายปกครอง สำนักปลัดเทศบาล ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นพร้อมศึกษาประเด็นคำฟ้อง โดยละเอียดเพื่อกำหนดประเด็นข้อพิพาทแห่งคดีหรือกำหนดประเด็นคำฟ้อง

ขั้นตอนที่ ๓ งานนิติการ ฝ่ายปกครอง สำนักปลัดเทศบาล สรุปข้อเท็จจริงทั้งหมดเสนอนายกเทศมนตรี

ขั้นตอนที่ ๔ งานนิติการ ฝ่ายปกครอง สำนักปลัดเทศบาล จัดทำคำให้การ พร้อมรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมดที่เกี่ยวข้องส่งศาลปกครองหรือสำนักงานอัยการกรณีคดีปกครองกรณีที่ขอความร่วมมือพนักงานอัยการว่าต่างหรือแก้ต่างคดีแทน ภายในระยะเวลาที่กำหนด

ขั้นตอนที่ ๕ กรณีอีกฝ่ายทำคำคัดค้านแก้คำให้การแล้ว งานนิติการ ฝ่ายปกครอง สำนักปลัด จะจัดทำคำให้การแก้คำคัดค้านคำให้การอีกครั้งหนึ่งตามคำสั่งและภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

ขั้นตอนที่ ๖ เมื่อศาลกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง งานนิติการ ฝ่ายปกครอง สำนักปลัดเทศบาล จัดทำรายงานเสนอต่อนายกเทศมนตรี เพื่อโปรดทราบ

ขั้นตอนที่ ๗ งานนิติการ ฝ่ายปกครอง สำนักปลัดเทศบาล เข้าร่วมรับฟังการพิพากษาคดีตามที่ศาลกำหนด และยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอคัดสำเนาคำพิพากษาคดี

ขั้นตอนที่ ๘ งานนิติการ ฝ่ายปกครอง สำนักปลัดเทศบาล สรุปประเด็นตามคำพิพากษา เสนอรายงานผู้บังคับบัญชา

ขั้นตอนที่ ๙ ในกรณีที่เทศบาลฯ แพ้คดีหรือชนะคดีไม่เป็นตามฟ้อง และไม่ต้องห้ามไม่ให้อุทธรณ์ตามกฎหมาย และได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหาร งานนิติการ ฝ่ายปกครอง สำนักปลัดเทศบาล จะจัดทำคำอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เพื่ออุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ภายในระยะเวลาอุทธรณ์ ๓๐ วัน

ขั้นตอนที่ ๑๐ ในชั้นอุทธรณ์ งานนิติการ ฝ่ายปกครอง สำนักปลัดเทศบาล อาจทำคำให้การหรือรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงต่อศาลปกครองสูงสุดเพิ่มเติม ภายในระยะเวลาที่ศาลปกครองสูงสุดกำหนด

ขั้นตอนที่ ๑๑ วันที่พิพากษาคดีของศาลปกครองสูงสุด งานนิติการ ฝ่ายปกครอง สำนักปลัดเทศบาล เข้าร่วมฟังคำพิพากษาตามหมายนัดและยื่นคำร้องขอคัดสำเนาคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด เพื่อจัดทำรายงานเสนอผู้บริหารต่อไป

การดำเนินคดีปกครอง กรณีเทศบาลฯ เป็นผู้ถูกฟ้องคดี

ในกรณีที่เทศบาลฯ เป็นคู่พิพาทกับเอกชน หรือหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการออกกฎ หรือคำสั่งทางปกครอง สัญญาทางปกครอง หรือการกระทำละเมิดในทางปกครอง โดยกระบวนการพิจารณาคดีปกครองเป็นการพิจารณาในระบบไต่สวน คือ ศาลจะแสวงหาข้อเท็จจริงเอง ควบคู่กับหลักการให้สิทธิโต้แย้ง หรือหลักการฟังความสองฝ่ายผู้ฟ้องคดีกับฝ่ายผู้ถูกฟ้องคดี กรณีที่เป็นข้อพิพาทขึ้นสู่ศาลปกครอง เทศบาลฯ จะมอบหมายให้สำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการจังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้ดำเนินคดีปกครองแทน

การรวบรวมเอกสารหลักฐานและการประสานคดี

การดำเนินคดีของศาลปกครองใช้ระบบไต่สวน ศาลจะมีบทบาทในการดำเนินกระบวนพิจารณาคดีเป็นอย่างมาก และการดำเนินการพิจารณาคดีของศาลปกครองมีการไต่สวนพยานบุคคลน้อยมาก ฉะนั้น พยานเอกสารจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง แต่ในทางปฏิบัติปรากฏว่าเมื่อหน่วยงานตัวความส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดี ไม่ว่าจะเป็นกรณีว่าต่างหรือแก้ต่างการรวบรวมเอกสารและพยานหลักฐานของหน่วยงานตัวความ สำหรับคดีแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันออกไปและขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละเรื่อง หากหน่วยงานตัวความสามารถรวบรวมเอกสารได้ครบถ้วนและรวดเร็วเท่าใดพนักงานอัยการก็สามารถดำเนินคดีได้รวดเร็วเช่นกัน หรือสามารถแก้ต่างคดีได้ครบถ้วนในทุกประเด็น และส่งผลดีต่อต่อการดำเนินคดีในชั้นศาล

ปัญหาเกี่ยวกับการรวบรวมเอกสารหลักฐานทางคดี

เอกสารที่ต้องมีการจัดทำสำหรับคดีทุกเรื่อง

๑) จัดทำบันทึกสรุปข้อเท็จจริงความเป็นมาในคดี โดยขาดเอกสารที่สำคัญ เช่น ฐานะทางกฎหมายของหน่วยงานตัวความ ข้อพิพาทที่เกิดขึ้น เหตุที่ทำให้เกิดอำนาจฟ้องเหตุที่ถูกฟ้อง เหตุ

แห่งการต่อสู้คดี กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งไม่ระบุข้อสัญญาที่คู่กรณีปฏิบัติไม่ถูกต้องให้ชัดเจน ไม่ได้แนบสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องตามที่อ้างในสรุปข้อเท็จจริง

๒) เอกสารหลักฐานในคดีที่ส่งให้พนักงานอัยการ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานไม่ได้รับรองสำเนาถูกต้องทุกหน้า ทุกแผ่น สำเนาเอกสารที่ปิดอากรแสตมป์ไม่ได้มีการขีดฆ่าไว้ด้วย

๓) ในกรณีที่เป็นหน่วยงานที่ไม่ได้รับการยกเว้นตามประมวลรัษฎากร ต้องจัดให้มีการปิดอากรแสตมป์ให้ถูกต้องครบถ้วนพร้อมขีดฆ่าให้เรียบร้อย

๔) ไม่มีเอกสารที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดี เช่น หนังสือมอบอำนาจให้ดำเนินคดี คำสั่งมอบอำนาจ คำสั่งแต่งตั้งการดำรงตำแหน่งของผู้มอบอำนาจและของผู้รับมอบอำนาจหลักฐานบัตรประจำตัวของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ

๕) กรณีคดีว่าต่างและแก้ต่างกรณีผิดสัญญาทางปกครอง

๕.๑ ไม่มีหนังสือบอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องหรือหนังสือรับสภาพหนี้

๕.๒ ไม่มีเอกสารที่เกี่ยวด้วยเหตุที่ผิดสัญญา เช่น คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการต่างๆ

๕.๓ ไม่มีเอกสารเกี่ยวกับจำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ค่าทดแทนและค่าเสียหาย เช่น รายการคำนวณค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ย

๖) กรณีคดีว่าต่างและแก้ต่างกรณีละเมิดทางปกครอง

๖.๑ ไม่มีเอกสารเกี่ยวกับเนื้อหาคดีซึ่งเป็นประเด็นสำคัญ เช่น รายงานการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ความเห็นของหน่วยงาน หรือความเห็นของกระทรวงการคลังในเรื่องการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่และผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

๖.๒ ไม่มีเอกสารแสดงความเสียหาย เช่น รายงานคำนวณค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ย นับแต่วันทำละเมิดถึงวันฟ้อง ซึ่งลงลายมือชื่อผู้จัดทำไว้ หลักฐานเกี่ยวกับค่าเสียหายที่เป็นตัวเงิน

๖.๓ กรณีขอให้แก้ต่าง ไม่ตรวจสอบความเสียหายตามที่โจทก์อ้างว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นจริงหรือไม่ ค่าเสียหายควรเป็นราคามาตรฐานของทรัพย์สินที่เสียหาย หรือหลักฐานอื่นที่หักล้างข้ออ้างของโจทก์

๖.๔ ไม่แนบเอกสารที่แสดงความเสียหายที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่นรายงานเกี่ยวกับอุบัติเหตุและความเสียหาย เป็นต้น